

Samenvatting van de informatie uit het onderzoek bij Heritage from Royalty

De Stem van Mama Aisa

Lena Aarts

Om zo veel mogelijk winst te maken op hun plantages in Suriname, haalde de Hollanders tot slaaf gemaakte mensen uit Afrika, om hen als arbeiders uit te buiten. Veel van deze mensen probeerden in opstand te komen tegen hun gevangenneming. Een aantal van hen wist te ontsnappen, en samen stichtte in het binnenland van Suriname een eigen samenleving. Zij werden de Marrons genoemd.

Een marrondorp

Een van hen was een vrouw, die gedwongen was de minnares te zijn van de eigenaar van de plantage waar ze werkte. Maar uiteindelijk verloor hij zijn interesse in haar, en behandelde hij weer net zo slecht als de rest. Terwijl ze zwanger was van hem.

De vrouw vluchtte het bos in en kwam bij de Cottica-Marrons terecht. Hoe die vrouw heette, weten we niet, maar de naam van haar kind kennen we wel. In 1730 werd haar zoon Boni geboren. Toen hij

Portret van drie marronmannen met kind (eerste helft 20e eeuw)

45 jaar oud was werd hij de leider van hun dorp. Zijn stam zou later ook bekend worden onder de naam 'Boni's' (nu: Aluku). Hij trainde zijn mensen, en viel regelmatig plantages aan om daar anderen te bevrijden. Dit beviel de plantage-eigenaren niet, en ze probeerden Boni en zijn stam te vinden en te vermoorden. De oorlog tussen de Boni's en de kolonisten begon in 1765 en duurde elf jaar. In 1771 bouwde de Boni's een groot fort, op een verhoging in een diep moeras. Het werd verdedigd door hoge muren en kanonnen die ze van plantages gestolen hadden. Dit fort kreeg de naam Boekoe, en hield lang stand tegen de Hollanders. Uiteindelijk viel het fort toch, maar Boni wist met een groot deel van zijn stam te ontsnappen. Nog twintig jaar bleef Boni weerstand bieden tegen de Hollanders, tot hij in 1793 verraden en gedood werd door een Kapitein van een andere stam Marrons.

The Power of Sankofa

Juliet Baah, Jasmine Boor en Anne Versteijnen

Sankofa is een Ghanees symbool dat letterlijk betekent “ga terug en neem mee”. (san= kom terug, ko= ga, fa= neem en kijk). “The importance of learning from the past.” Dus het belang van het leren van je verleden. Dit wordt vaak gekoppeld aan het spreekwoord, “Se wo were fi na wonsankofa a yenkyi,” dat zou je kunnen vertalen als: “Het is goed om terug te gaan naar hetgeen je bent vergeten”.

We willen een verhaal neerzetten dat uit 3 delen bestaat. Een deel voor kolonisatie, een deel dat bestaat uit onrust en verplaatsing, en een deel na kolonisatie. Het is de bedoeling dat de mind gedekoloniseerd is in het laatste deel, wanneer de verplaatsingen hebben plaatsgevonden en iedereen zijn plek heeft gevonden in de nieuwe situatie. In de nieuwe situatie is er een vrede waarin men liefde en respect heeft naar elkaar, ondanks dat er verschillen zijn.

Waarom?

Het leven zit vol met lessen voor de toekomst. Dit kunnen zowel positieve als negatieve ervaringen zijn die bijvoorbeeld van generatie naar generatie zijn meegegeven. Je kan immers altijd iets halen van het verleden. Want: hetgeen wat in het verleden is gebeurd, kan ook kracht worden gebruikt in de toekomst. Wij als Nederlanders zijn allemaal verbonden door de gezamenlijke koloniale geschiedenis. Onze beeldvorming is beïnvloed door deze gebeurtenissen uit deze tijd, maar door het beeld wat aan ons wordt getoond over deze periode of überhaupt over Afrika. We hebben het verleden nodig om vandaag te begrijpen. Wanneer stil wordt gestaan bij de verschillende fases (voor- tijdens en na kolonisatie) zie je fase van mens, ontmenselijking en uiteindelijk moment van vrijheid. De pijn en littekens van de kolonisatie is nog steeds zichtbaar generaties erna. Uit deze geschiedenis en cultuur kan geleerd worden. Dat je elkaar als mens gelijkwaardig behandelt, ongeacht het verschil van afkomst of etniciteit. Ik ben, omdat wij zijn; we zijn allemaal mens.

Toelichting dans

Hieronder worden de verschillende delen van de ‘sankofa dans’ toegelicht:

Deel 1: voor kolonisatie

het publiek wordt geïntroduceerd met het symbool sankofa en ziet de dansers ‘krachtige en sierlijke bewegingen maken wat de tijd voor de kolonisatie symboliseert.

Deel 2: kolonisatie

In het tweede gedeelte wordt een gedeelte geschetst waar onrust op komst is. Hierdoor wordt het ei (dat staat voor de rust en harmonie) wordt in gevaar gebracht.

Deel 3: na kolonisatie (sankofa)

In deze scene komt het ei weer in beeld. Het is duidelijk dat de vogels het ei meebrengen als tastbaar voorwerp dat doorgegeven kan worden naar de toekomst en dus naar elkaar. De rust is wedergekeerd.

Het derde deel sluit af met de volgende tekst:

Do not fear the past van Kristen Janine

“Do not fear the past” — Zuhura Seng’enge

Do not fear the past.

It is

painful

but it is

real

Blood was spilt and people died

but love and unity had survived

Hairitage

Valeski Boor

Hairitage gaat over een onderzoek naar Afrikaanse tribes aan de westkust en hun haardrachten. Tijdens de trans Atlantische slavernij zijn er vanuit West-Afrika veel mensen uit hun land geroofd. In deze periode zijn deze mensen ontdaan van hun identiteit. Ze mochten hun taal niet spreken, hun cultuur niet uiten en hun religie uitvoeren. Een groot onderdeel van deze identiteit was de vrijheid in het stijlen van haar. Hairitage laat portretten zien geïnspireerd op haarstijlen uit de West- Afrikaanse culturen. Veel kapsels die tegenwoordig gedragen worden, komen ook voort uit deze traditionele haarstijlen. Het is belangrijk om er bewust van te zijn waar onze erfenis vandaan komt.

African threading - hedendaags gebruik

African threading is een van de haartechnieken waarvoor Hairitage onderzoek naar gedaan is. Het is een manier om je haar te stijlen en tegelijk is het ook een beschermende haarstijl. Hieronder vind je een voorbeeld van verschillende haarstijlen waar gebruik wordt gemaakt van threading.

Invlechten van African threading

African threading - voorbeelden uit het verleden

Onze voorouders

Ilse Schutter

Op Winti heerst een taboe die van generatie op generatie is doorgegeven, waardoor het nog steeds niet volledig de wereld uit geholpen is. Dit komt doordat het een lange tijd opgenomen was in het wetboek van strafrecht door de toenmalige Nederlandse overheid in Suriname. Wat betekende dat het strafbaar was om uit te voeren. Dit deed de overheid, omdat Winti voor de slaven een onderdeel van bewustzijn, persoonlijkheid en een vorm van identiteit was. Door ze af te nemen wat hen kracht gaf hadden de slavenhandelaars precies wat ze wilde hebben: makkelijk te onderdrukken slachtoffers en willoze mensen.

Doordat mensen er zo'n kracht uit konden putten, is het blijven bestaan. Tegenwoordig zijn ook steeds meer mensen, vooral jongeren, geïnteresseerd in Winti om zo dat deel van hun identiteit te onderzoeken. Ieder mens heeft volgens Winti namelijk een Kra. Dit is het Goddelijke in de mens, wat primair in rituelen, veel wordt vereerd. Het is belangrijk om je Kra goed te onderhouden en daarom staat Kraverering centraal in Winti. Dit gaat over het zoeken naar de ware ik en het in harmonie daarmee leven. Hierbij hoort ook de gedachten dat je anderen alleen goed kan helpen als je jezelf niet vergeet.

Winti priesteres Marian Markelo vind het daarom ook belangrijk om die kennis die zij heeft over Winti over te dragen aan zoveel mogelijk mensen. Dankzij haar heb ik persoonlijk ervaren wat Winti kan betekenen voor mezelf. Hierdoor is de performance geworden zoals die nu is en heb ik aspecten van Winti die voor mij belangrijk zijn er in gestopt.

Yaa Asantewaa

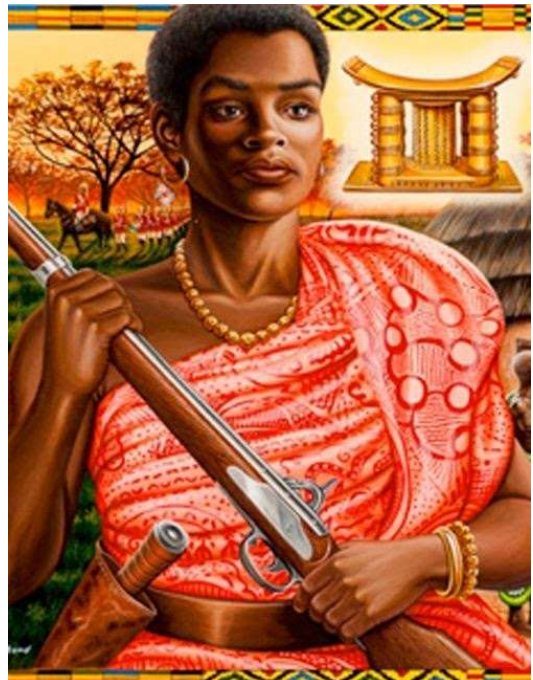
Jocelyn Baah, Latisha Boor, Jouk Keuning

Yaa Asantewaa wordt in de Ghanese en algemene Afrikaanse geschiedenis beschouwd als een echte 'Warrior Queen'. Ze wordt ook wel gezien als de belichaming van de kracht van een vrouw. Yaa Asantewaa (17 oktober 1840 - 17 oktober 1921) was de queen mother van Ejisu in het Ashanti-rijk, nu onderdeel van het hedendaagse Ghana. Als leider van de Ashanti-oorlog die bekend staat als 'the War of the Golden Stool' tegen het Britse kolonisten, houdt haar nalatenschap nog steeds stand.

Na de verbanning van koning Asante Prempeh I eiste de Britse gouverneur-generaal van de Goudkust, Frederick Hodgson, de Golden Stool, het symbool van de Asante-natie. Dit verzoek leidde tot een geheime bijeenkomst van de overgebleven leden van de Asante-regering in Kumasi, om te bespreken hoe de terugkeer van hun koning veilig gesteld kan worden. Tijdens deze bijeenkomst ontstond er een onenigheid tussen de aanwezigen. Yaa Asantewaa, die bij deze bijeenkomst aanwezig was, stond op en sprak de leden van de raad toe met deze inmiddels beroemde woorden:

"Hoe kan een trots en moedig volk als de Asante achterover leunen en kijken terwijl witte mannen hun koning en leiders wegnemen en hen vernederden met een eis voor de Golden Stool. De Golden Stool betekent alleen geld voor de witte mannen; ze hebben er overal naar gezocht en gegraven. Ik zal geen cent betalen aan de gouverneur. Als u, de hoofden van Asante, zich als lafaards gaat gedragen en niet gaan vechten, moet u uw lendendoeken ruilen voor mijn onderkleding (Montu mo danta mma me na monnye me tam)."

Om haar vastberadenheid te dramatiseren, greep ze een pistool en loste een schot voor de ogen van de mannen. Vervolgens werd Yaa Asantewaa de oorlogsleider zijn tijdens de Ashanti-Britse Oorlog om de Golden Stool - ook bekend als de "Yaa Asantewaa Oorlog".

Yaa Asantewaa stierf in verbanning op de Seychellen op 17 oktober 1921. Ze was een succesvolle boer en queen mother. Ze was een intellectueel, een politicus, mensenrechtenactiviste, koningin en een leider. Asantewaa's droom voor een Asante-natie, vrij van Britse heerschappij, werd gerealiseerd op 6 maart 1957, toen het Asante-protectoraat onafhankelijk werd als onderdeel van Ghana. Ghana was de eerste Afrikaanse natie in Sub-Sahara Afrika die deze prestatie bereikte.

Referenties

- "Women's art of the British empire" by Mary Ellen Snodgrass, p. 121
- The reign of Queen Mother Yaa Asantewaa | Celebrating a 100 year legacy warrior queen by ODANA NETWORK. <https://www.youtube.com/watch?v=RtFGNij7C54&t=105s>

The real deal: een van de weinige foto's van Yaa Asantewaa

Achtergrondinformatie Kente Stof:

Het woord "Kente", dat mand betekent, komt uit het Akan- of Ashanti-dialect. Akans noemen Kente ook nwentoma, wat geweven doek betekent.

De Kente-doekontwerpen variëren, waarbij de verschillende ontwerpen, kleuren en patronen elk hun eigen speciale betekenissen en verhalen hebben. Maar Kente-doek weerspiegelt ook de geschiedenis van het Ashanti-volk, van het ontstaan van de verschillende Ashanti-koninkrijken via de ontwikkeling van de slavenhandel tot en met het hedendaagse leven in Ghana.

Kleur en betekenis:

Zwart	Volwassenheid, veroudering, versterkte spirituele energie
Blauw	Vreedzaamheid, harmonie, geluk, liefde
Goud	Koninkrijkheid, rijkdom, spirituele zuiverheid
Groen	Vegetatie, planten, oogsten, groei, goede gezondheid
Grijs	Genezing en reinigingsrituelen; geassocieerd met as
Marron	De kleur van moeder aarde; geassocieerd met genezing en bescherming tegen kwaad
Roze	Geassocieerd met de vrouwelijke essentie van het leven; kalmte, zoetheid, tederheid
Rood	Politieke en spirituele associaties; bloedvergieten; offerrituelen en dood
Zilver	Sereniteit, zuiverheid, vreugde; geassocieerd met de maan
Wit	Reiniging, heiligingsrituelen, genezing
Geel	Kostbaarheid, koningschap, rijkdom, vruchtbaarheid (dooier van een ei)

Symbolen:

In de Ashanti cultuur zijn symbolen heel erg belangrijk. Dat zie je terug in de kleding en de sieraden. Zo heb je drie cirkels in elkaar wat symbool staat voor harmonie. De volgende site geeft een uitgebreide lijst van de zogenoemde Adinkra Symbols en de betekenis:

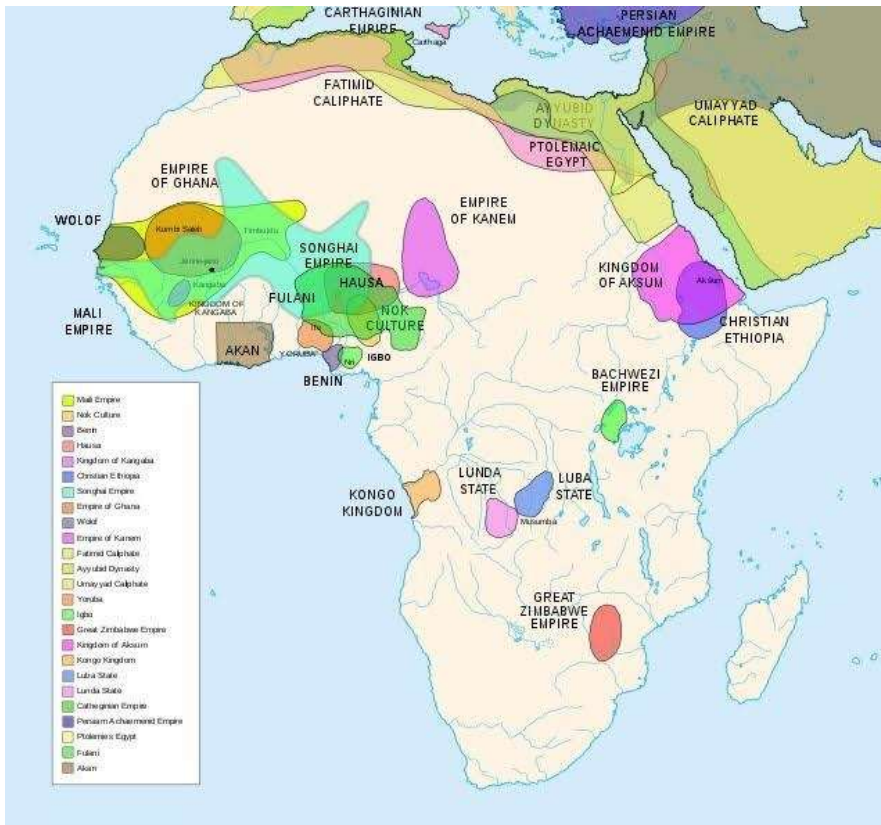
<https://www.adinkrasymbols.org/>

Ancient Africa

Carolien Ruoff

Afrikaanse Rijken

Koninkrijk van Aksum

Koninkrijk van Kush

Koninginnen van Kush

Het Ghanese Rijk

“THE KING ADORNS HIMSELF
WITH ORNAMENTS AROUND THE NECK AND ARMS.
ON HIS HEAD HE WEARS GOLD EMBROIDERED CAPS
COVERED WITH TURBANS OF FINEST COTTON.
HE GIVES AUDIENCE TO THE PEOPLE
FOR THE REDRESSING OF GRIEVANCES IN A HUT
AROUND WHICH ARE PLACED TEN
HORSES COVERED IN GOLDEN CLOTH.
ON GUARD AT THE DOOR ARE DOGS OF FINE PEDIGREE,
WEARING COLLARS ADORNED WITH GOLD AND SILVER”.

AL-BAKRI, ARAB HISTORIAN & GEOGRAPHER, 11TH CENTURY

Koninkrijk van Zimbabwe

